Torek, 14. januar 2014

P7_TA(2014)0012

Učinkovite inšpekcije dela kot strategija za izboljšanje pogojev dela v Evropi

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 14. januarja 2014 o učinkovitih inšpekcijah dela kot strategiji za izboljšanje pogojev dela v Evropi (2013/2112(INI))

(2016/C 482/05)

Evropski parlament,

— ob upoštevanju Pogodbe o Evropski uniji, zlasti preambule ter členov 3 in 6,

— ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije, zlasti členov 6, 9, 145, 151, 152, 153, 154, 156, 159 in 168,

— ob upoštevanju Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, zlasti členov 1, 3, 27, 31, 32 in 33,

— ob upoštevanju Evropske socialne listine z dne 3. maja 1996, zlasti dela I in člena 3 dela II,

— ob upoštevanju temeljnih delovnih standardov Mednarodne organizacije dela ter konvencij in priporočil te organizacije o dejavnostih uradov za delo in inšpekcij dela (konvenciji 81 in 129), ki so mednarodno merilo za zagotavljanje uporabe zakonskih določb v zvezi z delovnimi pogoji in varstvom delavcev,

— ob upoštevanju Konvencije Mednarodne organizacije dela št. 143 o delavcih migrantih iz leta 1975 in dodatnih določb te organizacije o delavcih migrantih, ki predvidevajo sprejem vseh nujnih in primernih ukrepov za odpravo nezakonitega priseljevanja z namenom iskanja zaposlitve in nezakonitega dela priseljencev; ob upoštevanju določb o uporabi upravnih, civilnih in kazenskih sankcij v zvezi z nezakonitim delom delavcev migrantov,

— ob upoštevanju agende za dostojno delo Mednarodne organizacije dela,

— ob upoštevanju konvencij in priporočil Mednarodne organizacije dela o zdravju in varnosti na delovnem mestu,

— ob upoštevanju Uredbe (ES) št. 1338/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o statističnih podatkih Skupnosti v zvezi z javnim zdravjem ter zdravjem in varnostjo pri delu ([1]),

— ob upoštevanju Direktive Sveta 89/391/EGS z dne 12. junija 1989 o uvajanju ukrepov za spodbujanje izboljšav varnosti in zdravja delavcev pri delu (okvirna direktiva) ([2]) in njenih posebnih direktiv,

— ob upoštevanju Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2003/88/ES z dne 4. novembra 2003 o določenih vidikih organizacije delovnega časa ([3]),

— ob upoštevanju resolucije Sveta in predstavnikov držav članic, sprejete na zasedanju Sveta 22. aprila 1999, o kodeksu ravnanja za učinkovitejše sodelovanje med javnimi upravami držav članic na področju boja proti goljufijam v zvezi s prispevki in dajatvami za socialno varnost ter neprijavljenemu delu na nadnacionalni ravni kot tudi na področju začasne čezmejne napotitve delavcev ([4]),

— ob upoštevanju Direktive Sveta 1999/85/ES z dne 22. oktobra 1999 o spremembi Direktive 77/388/EGS glede možnosti poskusne uporabe nižje stopnje DDV za delovno intenzivne storitve ([5]),

([1]) UL L 354, 31.12.2008, str. 70.
([2]) UL L 183, 29.6.1989, str. 1.
([3]) UL L 299, 18.11.2003, str. 9.
([4]) UL C 125, 6.5.1999, str. 1.
([5]) UL L 277, 28.10.1999, str. 34.

— ob upoštevanju Direktive 2009/52/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2009 o minimalnih standardih glede sankcij in ukrepov zoper delodajalce nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav ([1]),

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 24. oktobra 2007 z naslovom „Krepitev boja proti neprijavljenemu delu“ (COM(2007)0628),

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 24. oktobra 2007 o rezultatih javnega posvetovanja o zeleni knjigi Komisije z naslovom „Posodabljanje delovnega prava za soočanje z izzivi 21. stoletja“ (COM(2007)0627),

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 3. marca 2010 z naslovom „Evropa 2020 – Strategija za pametno, trajnostno in vključujočo rast“ (COM(2010)2020) in njenega glavnega cilja dviga stopnje zaposlenosti v Evropski uniji na 75 % do konca desetletja,

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 15. decembra 2011 o vmesnem pregledu evropske strategije 2007–2012 o zdravju in varnosti pri delu ([2]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 9. oktobra 2008 o krepitvi boja proti neprijavljenemu delu ([3]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 23. maja 2007 o spodbujanju dostojnega dela za vse ([4]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 11. julija 2007 o posodabljanju delovnega prava za soočanje z izzivi 21. stoletja ([5]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 26. oktobra 2006 o izvajanju Direktive 96/71/ES o napotitvi delavcev ([6]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 26. marca 2009 o družbeni odgovornosti podizvajalskih podjetij v proizvodni verigi ([7]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 23. maja 2013 o delovnih pogojih ter zdravstvenih in varnostnih standardih po nedavnih požarih v tovarnah in po zrušitvi stavbe v Bangladešu ([8]),

— ob upoštevanju integriranih smernic za rast in delovna mesta (2008–2010) (COM(2007)0803),

— ob upoštevanju priporočila Sveta z dne 22. decembra 1995 o uskladitvi instrumentov za boj proti nezakonitemu priseljevanju in nezakonitemu delu ([9]),

— ob upoštevanju priporočil Sveta z dne 27. septembra 1996 o boju proti nezakonitemu delu državljanov tretjih držav ([10]),

— ob upoštevanju poročila Evropske fundacije za izboljšanje življenjskih in delovnih razmer (Eurofound) o boju proti neprijavljenem delu v Evropski uniji,

— ob upoštevanju posebnega eurobarometra o neprijavljenemu delu,

— ob upoštevanju študije z naslovom „ICENUW – Izvajanje sodelovanja v evropskem omrežju proti neprijavljenemu delu“ (2010),

([1]) UL L 168, 30.6.2009, str. 24.
([2]) UL C 168 E, 14.6.2013, str. 102.
([3]) UL C 9 E, 15.1.2010, str. 1.
([4]) UL C 102 E, 24.4.2008, str. 321.
([5]) UL C 175 E, 10.7.2008, str. 401.
([6]) UL C 313 E, 20.12.2006, str. 452.
([7]) UL C 117 E, 6.5.2010, str. 176.
([8]) Sprejeta besedila, P7_TA(2013)0230.
([9]) UL C 5, 10.1.1996, str. 1.
([10]) UL C 304, 14.10.1996, str. 1.

— ob upoštevanju študije z naslovom „CIBELES: Zbliževanje inšpektoratov v okviru sistema izvrševanja na evropski ravni“,

— ob upoštevanju študije z naslovom „Posredne metode za ugotavljanje obsega neprijavljenega dela v EU“ (2010),

— ob upoštevanju študije z naslovom „Izvedljivost vzpostavitve evropske platforme za sodelovanje med inšpektorati za delo in drugimi ustreznimi nadzornimi organi in organi pregona z namenom preprečevanja neprijavljenega dela in boja proti njemu“ (2010, Regioplan),

— ob upoštevanju sodbe Evropskega sodišča z dne 19. decembra 2012, C-577/10, Evropska komisija proti Kraljevini Belgiji,

— ob upoštevanju člena 48 Poslovnika,

— ob upoštevanju poročila Odbora za zaposlovanje in socialne zadeve (A7-0458/2013),

A. ker imajo inšpekcije dela pomembno vlogo pri varstvu pravic delavcev, zagotavljanju zdravja in varstva na delovnem mestu ter boju proti nevarnemu delovnemu okolju, preprečevanju kršitev varnosti pri delu ter spodbujanju pravične in socialne gospodarske rasti, saj prispevajo k temu, da so plače in prispevki za socialno varnost resnično plačani, s tem pa se povečujejo davčni prihodki in prejemki socialne blagajne, obenem pa so zaposleni zavarovani v primeru bolezni ali nezgode na delovnem mestu ter imajo zagotovljeno pokojnino;

B. ker države članice uporabljajo številne modele za izvajanje različnih posebnih inšpekcij delovnih mest;

C. ker so se v povezavi z napotitvami delavcev po vsej Evropi povečale potrebe po inšpekcijah dela;

D. ker so inšpekcije dela bistvenega pomena za zagotavljanje uresničevanja pravic, saj skrbijo za to, da se spoštuje zakonodaja, da so akterji seznanjeni s svojimi pravicami in dolžnostmi ter da se preprečujejo nesreče in zlorabe;

E. ker je treba okrepiti inšpekcije dela v MSP in na manjših deloviščih;

F. ker se odgovornost multinacionalnih podjetij za delovne pogoje, življenje in zdravje delavcev, ki proizvajajo blago in opravljajo storitve, ne konča pri vratih trgovine oziroma tovarne in je tudi ni mogoče zagotoviti zgolj z dogovori o družbeni odgovornosti gospodarskih družb;

G. ker zunanje izvajanje dela s podizvajalci in začasnimi delovnimi razmerji pogosto pomeni manj usposobljeno delovno silo in bolj ohlapna zaposlitvena razmerja, zaradi česar je težje ugotoviti, kdo je odgovoren za zdravje in varnost pri delu;

H. ker ima neprijavljeno delo negativen učinek na gospodarstva držav članic in finančno vzdržnost evropskega socialnega modela ter spodkopava financiranje in porazdelitev socialnih prejemkov in javnih storitev, prizadete delavce pa sedaj in v starosti postavlja v negotov položaj, jim odreka zaščito in jih sili v revščino;

I. ker imajo delovni inšpektorji pomembno vlogo pri varstvu pravic delavcev, preprečevanju zlorab ter spodbujanju gospodarskega in družbenega razvoja;

J. ker sta se zaradi gospodarske krize povečala obremenitev in dodaten pritisk na zaposlene, zlasti s spremembo delovnega časa, in ker je zato treba okrepiti tudi prizadevanja za spremljanje delovnih pogojev;

K. ker se pojavljajo vedno nove oblike delovnih razmerij, ki jih je vedno težje zajeti z obstoječo zakonodajo;

L. ker neprijavljeni delavci trpijo zaradi drugotnih negativnih posledic, kot so pomanjkanje dostopa do informacij, medicine dela ter usposabljanja, in so podvrženi psihološkemu pritisku zaradi strahu pred nesrečo ali zasačenjem, to pa negativno vpliva na produktivnost podjetij in celotnega gospodarstva, pa tudi zaradi dolgoročnih posledic, kot so neupravičenost do starostne pokojnine ali zelo nizka pokojnina, kar zvišuje tveganje revščine;

M. ker neprijavljeno delo izkrivlja konkurenco na enotnem trgu, saj nekaterim podjetjem omogoča nelojalno konkurenco;

N. ker sta utrditev resničnega skupnega trga in odprava vseh oblik socialnega dampinga neločljivo povezani;

O. ker delo na črno sedaj predstavlja 18,8 % skupnega BDP držav EU 27, v nekaterih državah pa ta delež presega 30 %;

P. ker neprijavljeno delo v več državah članicah tudi zaradi krize še vedno narašča;

Q. ker so ukrepi v zvezi z opozarjanjem na nepravilnosti potrebni za lažje odkrivanje zlorab in zagotavljanje varnosti prijavitelja nepravilnosti ter ker so EU in države članice dolžne v celoti zaščititi prijavitelje;

R. ker vsako leto 168 000 evropskih državljanov umre zaradi nesreč ali bolezni, povezanih z delom, 7 milijonov pa je v nesrečah ranjenih ([1]),

S. ker je preprečevanje tveganj bistveno za zmanjšanje delovnih nesreč in poklicnih bolezni; ker ima dobro upravljanje zdravja in varnosti pri delu pozitiven učinek na nacionalni in evropski ravni, pa tudi na ravni podjetij;

T. ker kadrovski in finančni viri sistemov inšpekcij v različnem obsegu ne zadoščajo za učinkovito izvajanje inšpekcij dela; ker je zato strateško načrtovanje v zvezi s kadrovskimi viri za inšpekcije dela v EU pomanjkljivo, pri čemer število sodelavcev v številnih državah upada, medtem ko postajajo naloge inšpektorjev za delo vedno bolj zapletene;

U. ker se zaradi razdrobljenosti trga dela v povezavi z nenadzorovano in neregulirano širitvijo nekaterih ureditev zaposlitve v določenih državah članicah raven plač bistveno znižuje, s tem pa nastaja položaj, ki bo verjetno še poslabšal težave v zvezi z neprijavljenim delom;

V. ker imajo sektorji, ki jih je delo na črno najbolj prizadelo, visoko raven intenzivnosti dela, kot na primer panoge gradbeništva, varovanja, čiščenja, gospodinjstva, nastanitev in preskrbe, zanje pa so značilni negotovi delovni in plačni pogoji;

W. ker obstaja tesna povezava med nezakonitim priseljevanjem in delom na črno, saj ljudje, ki nezakonito živijo v Evropi, ne smejo vstopati v običajna delovna razmerja, s tem pa tudi niso deležni nikakršnega varstva;

X. ker delavci, ki opravljajo dejavnosti na črno, nimajo socialnega, zdravstvenega ali nezgodnega zavarovanja in so zato izpostavljeni večjemu tveganju osebnih finančnih izgub;

Y. ker v okviru čezmejnih storitev in delovnih razmerij inšpekcije dela predstavljajo čezmejno zadevo in je čezmejni dostop do podatkov nezadosten;

Z. ker delavci v delovnih razmerjih na črno pogosto ne sodelujejo prostovoljno, ampak so k temu prisiljeni;

([1]) EU-OSHA.

I. Nadzorni ukrepi na nacionalni ravni

Načela za učinkovite inšpekcije dela

1. poudarja, da so inšpekcije dela javna storitev, ki jo smejo opravljati le neodvisni javni organi, vendar pa to ne preprečuje možnosti, da pri inšpekcijah dela pomagajo predstavniki socialnih partnerjev; meni, da je treba zagotoviti neodvisnost storitev s področja zdravja in varnosti pri delu od delodajalcev; meni, da se lahko v okviru zdravja pri delu s spremljanjem, opozarjanjem, nudenjem strokovnega znanja s področja zdravja in primernim svetovanjem, ki je s tem povezano, ukvarjajo le neodvisni zdravstveni in varnostni strokovnjaki; obžaluje, da je upravljanje storitev s področja zdravja in varnosti pri delu v nekaterih državah članicah prepuščeno združenjem delodajalcev; poudarja, da morajo inšpekcije in spremljanje zdravja pri delu izvajati neodvisni inšpektorji, usposobljeni na področju zdravja in varnosti;

2. poudarja pomen priprave nacionalnih akcijskih načrtov za krepitev mehanizmov inšpekcij dela ali za financiranje teh mehanizmov iz evropskih strukturnih skladov, saj imajo učinkovite inšpekcije dela dodano vrednost, ko gre za podpiranje socialne kohezije in utrjevanje pravičnosti na delovnem mestu;

3. poudarja, da imajo inšpekcije dela poglavitno vlogo pri preprečevanju in nadzoru ter da izboljšujejo obveščenost in strokovno znanje v podjetjih; spodbuja države članice, naj okrepijo osebje pri svojih inšpekcijah dela in sredstva zanje, uresničijo cilj en inšpektor za 10 000 delavcev v skladu s priporočili Mednarodne organizacije dela ter poostrijo kazni za podjetja, ki ne spoštujejo svojih obveznosti na področju temeljnih pravic (plače, delovni čas, zdravje in varnost pri delu); meni, da morajo biti te sankcije učinkovite, odvračalne in sorazmerne;

4. opozarja, da spadajo vse kategorije zaposlenih in samozaposlenih delavcev, ne glede na njihov status, delovno razmerje ali izvor, pod pristojnost nacionalnih inšpekcijskih organov in morajo biti deležne enake zaščite; poudarja, da utegne imeti vsak poskus omejevanja obsega inšpekcij dela negativen učinek na zdravje in varnost ter pravice zaposlenih;

5. poudarja, da je treba povečati vlogo nacionalnih inšpekcijskih organov za delo, poskrbeti za usposabljanje vodilnih kadrov in usklajevati njihove dejavnosti, da bi se uspešno spoprijeli z novimi izzivi v okviru inšpekcij;

6. meni, da je mogoče inšpekcije dela učinkovito izvajati le, če imajo organi zagotovljene zadostne finančne in človeške vire; izraža zaskrbljenost, ker imajo inšpekcijski organi v državah članicah premajhno število zaposlenih in zaradi pomanjkanja rednega usposabljanja, zlasti v zvezi z evropskimi vprašanji; poziva države članice, naj okrepijo svoje sisteme inšpekcij dela; poziva države članice, naj okrepijo svoje sisteme inšpekcij dela, saj bi moral biti to bistven del nacionalnih načrtov za odziv na gospodarsko krizo; poudarja, da imajo inšpekcije dela izjemno pomembno vlogo pri preverjanju, ali se v celoti izvaja veljavna zakonodaja, in pri zagotavljanju, da so zavarovani in zaščiteni najbolj ranljivi delavci;

7. opozarja na potrebo po skupnem usposabljanju delovnih inšpektorjev in vpletenih subjektov, da bi se okrepila učinkovitost zakonodaje Skupnosti o zaščiti delavcev;

8. poudarja, da finančne reforme, ki se izvajajo v določenih državah članicah, nikakor ne smejo povzročati zmanjšanja kadrovskih virov, financiranja ter materialnih in tehničnih infrastrukturnih virov inšpekcijskih organov za delo;

9. opozarja, da lahko predvsem pravne omejitve in zahteve zaposlenih spodbudijo delodajalce k uvedbi preventivnih politik ([1]);

10. je prepričan, da je brez ocene tveganja nemogoče ustrezno varovati delavce; meni, da je treba malim in srednjim podjetjem pomagati pri vzpostavitvi politik preprečevanja tveganj; izpostavlja pozitivno vlogo preprostih, brezplačnih in usmerjenih pobud, kot je interaktivno orodje za oceno tveganja (OiRA), ki ga je razvila Evropska agencija za varnost in zdravje pri delu (EU-OSHA);

([1]) EU-OSHA, študija Esener, 2009.

11. opozarja, da so vse države članice podpisale in ratificirale konvencijo št. 81 Mednarodne organizacije dela o inšpekcijah dela; države članice zato poziva, naj izvajajo načela konvencije;

12. poudarja, da so inšpekcije dela učinkovite, tudi če se izvajajo nenapovedano, večkrat in po naključnem izboru; opozarja, da morajo biti učinkovite kazni v primeru kršitev oblikovane tako, da delodajalci z izogibanjem obstoječim tarifnim in zakonskim predpisom ne bodo mogli ustvariti dobička;

13. opozarja, da morajo biti ugotovitve inšpekcij dela povezane z jasnim rokom za popravne ukrepe, da bi pravočasno preprečili zlorabe in žrtvi čim prej zagotovili varstvo;

14. opozarja, da morajo imeti inšpektorji za delo v državah članicah pravico, da opravljajo nadzor na kraju samem, uporabljajo pametna nadzorna orodja, delajo usklajeno z vsemi vpletenimi organi, imajo ustrezne pristojnosti in delajo neodvisno;

15. poziva države članice, naj v primerih zlorab, odkritih s pomočjo inšpektorjev za delo, ali ko prijavitelji nepravilnosti inšpektorje za delo opozorijo na primere zlorab, prizadete delavce in morebitne vpletene prijavitelje zaščitijo in jim omogočijo brezplačno izterjavo njihovih pravic; opozarja na to, da ustrezni ukrepi, kot je neposredna pravica do tožbe ali pravica interesnega združenja do tožbe, učinkovito ščitijo prizadete osebe in prijavitelje nepravilnosti; poziva države članice, naj sprejmejo ukrepe za zaščito prijaviteljev nepravilnosti in njihovih družin, da bi olajšale odkrivanje zlorab; poudarja, kako pomembno je, da so delavci migranti v neurejenih razmerah zaščiteni, in meni, da bi to moralo biti eno od obravnavanih področij; v zvezi s tem opozarja države članice na Konvencijo MOD o delavcih migrantih (dodatne določbe) iz leta 1975 (Konvencija št. 143);

16. poziva države članice, naj zagotavljajo izvajanje predpisov s kaznimi, sorazmernimi z resnostjo kršitve, in naj učinkovito in odvračalno kaznujejo nespoštovanje delovnih pogojev; poudarja, da so raziskave jasno pokazale, da so za doseganje boljših delovnih pogojev najbolj učinkoviti odločni in dobro usklajeni preprečevalni ukrepi in inšpekcije v zgodnji fazi, med drugim z informacijami in nasveti delodajalcem ali z retroaktivnim prijavljanjem neprijavljenih delavcev;

17. poudarja, da povezovanje vseh zadevnih socialnih organov v elektronsko omrežje, kot je belgijsko „Crossroads Bank for Social Security“ ([1]), in s tem povezana enostavnejša izmenjava podatkov med vsemi zadevnimi organi predstavljata koristen instrument, ki nacionalnim inšpekcijam dela omogoča hiter dostop do podatkov, potrebnih za inšpekcije;

18. poudarja, da pri inšpekcijah dela obstajajo določeni izzivi, kadar gre za delavce migrante in napotene delavce iz EU in tretjih držav; poudarja, da je za zagotavljanje učinkovitosti inšpekcij dela pomembno, da se te v zadostni meri zavedajo situacij z visoko stopnjo tveganja neupoštevanja; poudarja, da bi lahko elektronski sistemi na nacionalni ravni, ki bi delodajalce zavezali k obvezni vnaprejšnji prijavi delavcev iz drugih držav, bistveno poenostavili inšpekcije dela;

19. opozarja, da imajo socialni partnerji v skladu z nacionalnimi zakoni in prakso pomembno vlogo pri prizadevanjih za upoštevanje veljavnih predpisov; poziva države članice, naj socialne partnerje formalno vključijo v snovanje in oblikovanje načrtov za nacionalne inšpekcije dela in v inšpekcije same;

20. se zavzema za ustanovitev dodatnih tristranskih sektorskih inšpekcijskih organov, ki bi predstavljali vlado, delavce in delodajalce, ter poziva, naj se v obliki pilotne pobude uvedejo v državah članicah z najvišjimi stopnjami neprijavljenega dela;

21. ugotavlja, da se inšpekcije dela na podeželju izvajajo v manjši meri; poziva države članice, naj ustrezno pokrivajo tudi podeželska območja;

22. opozarja, da so delovni pogoji, v katerih delajo zaposleni za določen čas, pogosto slabši kot pri stalno zaposlenih uslužbencih; ugotavlja, da je treba za učinkovite inšpekcije začasnih delovnih razmerij, sklenjenih prek agencije za posredovanje, razširiti pravice inšpekcijskega osebja za preverjanje podjetij, ki začasno zaposlujejo delavce, preverjanje pa mora obsegati tako upoštevanje tarifnih in poklicnih predpisov kot tudi minimalnih plač, kadar to zahteva zakonodaja

([1]) http://www.ksz.fgov.be/en/international/page/content/websites/international/aboutcbss.html.

države članice ali nacionalne kolektivne pogodbe; vztraja, da je treba težavam, povezanim z zdravjem in varnostjo pri delu, nameniti enako pozornost tako v zasebnem kot v javnem sektorju; opozarja, da je načelo nediskriminacije obvezujoče; meni, da je treba s spletno storitvijo ali spletnim mestom delavcem z začasnimi pogodbami omogočiti, da se podrobneje seznanijo s svojimi pravicami, tudi v zvezi s stopnjami plačil;

23. je zaskrbljen zaradi položaja sezonskih delavcev v kmetijskem sektorju, ki večinoma prihajajo iz tretjih držav; meni, da je treba v tem sektorju poostriti inšpekcije dela; poudarja, da je za številna delovna razmerja v tem sektorju značilna kombinacija prijavljenega in neprijavljenega dela;

24. opozarja, da so delavci, ki opravljajo gospodinjske storitve, pogosto neprijavljeni ali imajo manj pravic kot drugi delavci, tovrstne okoliščine dela pa pogosto ne spadajo v pristojnost nacionalnih inšpekcij dela; poziva države članice, naj ratificirajo Konvencijo MOD št. 189 ter v skladu z njo razvijejo in začnejo izvajati ukrepe za inšpekcije dela, uveljavljanje in kazni, pri tem pa upoštevajo posebnosti dela v gospodinjstvu v skladu z nacionalnimi zakoni in predpisi; poudarja, da morajo ti ukrepi v skladu nacionalnimi zakoni in predpisi določati pogoje, pod katerimi je ob spoštovanju zasebnosti mogoče pridobiti dostop do gospodinjstva;

25. opozarja na poseben položaj delavcev na domu in delavcev na daljavo, ki se lahko v okviru dela na domu ali izven običajnega kraja dela soočajo z zlorabami delovnega prava, ko delodajalci ne izpolnjujejo pravnih obveznosti do njih;

26. poudarja, da je treba posebno pozornost nameniti sektorju prometa, ki bi lahko zaradi svojega mobilnega značaja inšpekcijskim organom za delo pomenil dodaten izziv; poziva inšpekcijske organe za delo, naj se ustrezno opremijo za izvajanje učinkovitih inšpekcij v tem sektorju;

27. obžaluje, da je zlasti v gradbeništvu in sektorju predelave mesa zaskrbljujoče veliko primerov navideznega samozaposlovanja, tudi v okviru napotitve delavcev; poziva države članice, naj uvedejo primerne nadzorne ukrepe za preprečevanje navideznega samozaposlovanja, na primer z opredelitvijo meril za določanje, kdo je zaposlen in kdo ni, v skladu s katerimi bi delovni inšpektorji lahko razlikovali med navideznim in zakonitim samozaposlovanjem; izjavlja, da bi bilo treba za potrebe preprečevanja navideznega samozaposlovanja državam članicam omogočiti, da uvedejo bolj daljnosežne zahteve ali nadzorne ukrepe;

Neprijavljeno delo

28. poziva nacionalne inšpekcijske organe za delo in druge ustrezne organe, naj pripravijo akcijske načrte za preprečevanje neprijavljenega dela, ki bo pokrival vse oblike zlorab v okviru zaposlitev in samozaposlitev; poudarja, da neprijavljeno delo, če ni ustrezno obravnavano, ogroža sposobnost EU za doseganje ciljev v zvezi z zaposlovanjem, kot so več delovnih mest in boljša delovna mesta, ter močnejšo rastjo;

29. je zelo zaskrbljen zaradi izjemne ranljivosti delavcev migrantov z neurejenim ali nedovoljenim statusom, saj zanje obstaja tveganje izkoriščanja v obliki neprijavljenega dela z nizkimi standardi, nizko plačo in dolgim delovnim časom v nevarnih delovnih okoljih; poudarja, da bi moralo biti vsakršno sodelovanje med inšpektorji za delo in organi, pristojnimi za priseljevanje, omejeno na prepoznavanje delodajalcev, ki zlorabljajo delavce, in ne bi smelo povzročiti kaznovanja ali izgona samih delavcev migrantov, saj bi to spodkopalo poskuse preprečevanja neprijavljenega dela;

30. meni, da bi morali v primerih, kadar so za obravnavo delavcev migrantov in napotenih delavcev pristojni nacionalni inšpekcijski organi za delo, programi usposabljanja za inšpektorje za delo vsebovati posebne sklope o teh vprašanjih, pa tudi o neprijavljenem delu in trgovini z ljudmi, saj so ta vprašanja tesno medsebojno povezana, po potrebi pa bi morali vključevati tudi jezikovne module;

31. meni, da so kazni učinkovite le, če delodajalci z zaposlovanjem nezakonitih delavcev ne morejo ustvarjati dobička, ker bi s takšnim početjem lahko izgubili bistveno več, kot znašajo stroški zaposlitve prijavljenega delavca;

32. se zaveda, da se kaže trend navideznega samozaposlovanja in oddajanja del zunanjim izvajalcem ter podizvajalcem, kar lahko povzroči rast števila negotovih delovnih mest in nadaljnje slabšanje že tako slabe zaščite neprijavljenih delavcev; meni, da bi lahko bili sistemi splošne odgovornosti podjetja uporabno orodje za povečanje skladnosti z delovnimi standardi skozi celoten proizvodni postopek in da bi lahko v vseh državah članicah razmislili o uvedbi takšnih sistemov, pri tem pa se zaveda, da so kontrole inšpektorjev še vedno osrednjega pomena;

Varnost pri delu – zdravje in varnost na delovnem mestu

33. opozarja na problem izvajanja predpisov s področja zdravja in varnosti pri delu v primeru, kadar delavci opravljajo neprijavljene dejavnosti; poudarja, da sta varnost in zdravje pri delu pravica vsakega delavca in vsakega samozaposlenega ter da je treba to pravico uveljavljati prek boljšega izvajanja veljavne zakonodaje; predlaga, naj države članice preučijo možnost uvedbe brezplačnega zaupnega letnega zdravniškega pregleda ali vsaj enega pregleda na pogodbo za vse delavce, da bi jim zagotovile minimalno zaščito;

34. zagovarja zaostritev kazni za podjetja, ki ne izpolnjujejo svojih obveznosti glede temeljnih pravic delavcev, in meni, da morajo biti s tem povezane kazni zastavljene tako svarilno in odvračalno, da delodajalci nikakor ne bodo mogli ustvarjati dobička z izogibanjem obstoječim pravilom v zvezi z zdravjem in varnostjo pri delu; poziva države članice, naj v okviru svojih sistemov za določanje kazni razmislijo o tem, da bi stopnjo globe zastavile sorazmerno s škodo ter zagotovile, da je višja od dobička, pridobljenega z izogibanjem;

35. poudarja, da strategija Evropa 2020 opozarja na potrebo po večjem številu žensk na trgu dela, in meni, da bi morali inšpektorji za delo poznati delovne pogoje tako za ženske kot za moške;

36. poziva, naj te kazni veljajo tudi za podjetja, za katera se ugotovi, da delavce uvrščajo na črne sezname na podlagi njihovih dejavnosti v sindikatih ali vloge predstavnika za zdravje in varnost;

37. poziva k podpori nacionalnih inšpektoratov za delo pri uveljavljanju učinkovite varnosti pri delu, zlasti v majhnih in srednjih podjetjih; poziva države članice, naj zagotovijo večjo osredotočenost inšpekcij na iskanje praktičnih in izvedljivih rešitev za premagovanje ugotovljenih pomanjkljivosti na področju varnosti in zdravja pri delu;

38. podpira pozitivno delovanje odbora višjih inšpektorjev za delo pri približevanju nacionalnih kultur; poziva k okrepitvi njegovih sredstev in pristojnosti; poziva k tesnejšemu sodelovanju med tem odborom in luksemburškim svetovalnim odborom; meni, da bi moral Svetovalni odbor za varnost in zdravje na delovnem mestu Komisije prejemati redna obvestila o razvoju dogodkov v državah članicah na področju inšpektoratov za delo ter zdravja in varnosti pri delu;

39. meni, da bi bilo treba te vidike zdravja in varnosti upoštevati tudi v prihodnji strategiji EU o varnosti in zdravju pri delu; poziva inšpektorate za delo, naj stopnjujejo natančno usmerjene pobude preprečevanja in izobraževanja, namenjene povečanju osveščenosti državljanov o predpisih in postopkih za zdravje in varnost; poziva Komisijo in države članice, naj pospešijo izvajanje uredbe REACH, zlasti zamenjavo najbolj zaskrbljujočih kemikalij; meni, da bi morali pri prednostni obravnavi teh snovi upoštevati poklicne bolezni;

II. Priporočila glede politike na evropski ravni

Hitrejša in učinkovitejša čezmejna izmenjava informacij

40. meni, da je učinkovito sodelovanje med nacionalnimi organi in socialnimi partnerji pomembno za preprečevanje socialnega dampinga in zagotovitev pravične konkurence na enotnem trgu; pozdravlja pobudo Komisije za oblikovanje evropske platforme za inšpektorje za delo; v zvezi s tem poziva Komisijo, naj vzpostavi evropsko platformo za inšpektorje za delo o neprijavljenem delu v okviru fundacije Eurofound, njen namen – kot dodatna naloga agencije – pa naj bo organizacija dela platforme ter olajšanje izmenjave izkušenj in dobrih praks, zagotavljanje najnovejših, objektivnih, zanesljivih in primerljivih informacij, izboljšanje čezmejnega sodelovanja ter odkrivanje in evidentiranje navideznih podjetij in podobnih dejavnosti;

41. poziva Komisijo, naj v sodelovanju s socialnimi partnerji in ustreznimi nacionalnimi organi brez poseganja v načelo subsidiarnosti nameni primerne človeške vire za čezmejne primere zlorabe varnosti pri delu in neprijavljenega dela – ki bi med drugim lahko opravljali tudi naloge, kot so odkrivanje navideznih podjetij in inšpekcije nadnacionalnih ponudnikov storitev – ter razvije programe nadaljnjega usposabljanja za inšpektorate v celotni EU, ki bodo zajemali boj proti izzivom, kot so navidezno samozaposlovanje in napotitev, odkrivanje novih metod izogibanja pravilom in organizacija čezmejnih inšpekcij; poleg tega priporoča, naj nacionalni inšpektorati izvajajo občasne skupne čezmejne inšpekcije, zlati v območjih blizu mej;

42. poziva Komisijo, naj preuči koristi uvedbe in – če je to primerno – omogoči uvedbo evropske kartice socialnega zavarovanja ali drugega elektronskega dokumenta za vso EU, ki ga ne bo mogoče ponarediti in na katerem bodo shranjeni vsi potrebni podatki za preverjanje delovnega razmerja imetnika, kot so status socialnega zavarovanja in delovni čas, zanj pa bodo veljala stroga pravila za varstvo podatkov, zlasti v zvezi z obdelavo občutljivih osebnih podatkov; zato poudarja, da je pomembno pred in med razvojem take kartice natančno preučiti njen vpliv na zasebnost;

43. poziva Komisijo, naj izvede pilotni projekt evropskega mehanizma zgodnjega opozarjanja, katerega namen bo javljanje kršitev v primerih kršitev varnosti pri delu in v zvezi z neprijavljenim delom, ki bo spodbujal hitro izmenjavo informacij med državami članicami in se opiral na črno listo, tako da bo mogoče kršitve varnosti pri delu učinkoviteje in pravočasno preprečevati; poudarja, da bi se mehanizem zgodnjega opozarjanja lahko zgledoval po obstoječem evropskem sistemu hitrega obveščanja za zaščito potrošnikov (RAPEX); poudarja, da je treba zagotoviti natančno dokumentacijo kršitev v obliki sistematičnega evidentiranja rezultatov inšpekcij za potrebe ciljno usmerjenega ukrepanja proti zlorabam;

44. meni, da lahko večje sodelovanje in izmenjava informacij med državami članicami v boju proti neprijavljenemu delu predstavljata pomembno evropsko dodano vrednost; poudarja, da bi to ponudilo podlago za zakonodajne pobude EU na področju neprijavljenega dela, spodbudilo izmenjavo najboljše prakse in izboljšalo usklajevanje med inšpektorati za delo iz različnih držav;

45. opozarja, da so v določenih čezmejnih primerih pravice nacionalnih inšpekcijskih organov do inšpekcij v tujih podjetjih močno omejene in da to ogroža tako zaščito delavcev kot konkurenčne pogoje; poziva k temu, naj informacije o napotitvi delavcev, kot so obrazci o napotitvi A1, ne bodo retroaktivne in naj se vnesejo v register za vso EU, ki bi moral dopolnjevati obstoječe nacionalne registre in biti v več jezikih na voljo organom v vsej EU, da bi olajšali inšpekcije delovnih razmerij, v okviru katerih so delavci napoteni drugam, na državni ravni; izjavlja, da je v zvezi s tem izredno pomembna bolj učinkovita čezmejna izmenjava informacij med raznimi pristojnimi organi; poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo, da lahko inšpektorati za delo v celoti izkoriščajo svojo pravico do nediskriminatornih, neodvisnih inšpekcij v čezmejnih primerih ne glede na sedež podjetja;

46. opozarja, da v skladu z direktivo o uveljavljanju glede napotitve delavcev dolžina dokumenta ne sme biti ovira za njegov prevod, če se ta zahteva v okviru inšpekcijskega pregleda;

Nove zakonodajne pobude na ravni EU

47. poudarja, da obstoječe direktive na socialnem področju in področju zaposlovanja vidikov boljšega izvrševanja in vloge inšpekcij dela ne poudarjajo v zadostni meri; meni, da je treba obstoječe direktive v tem smislu temeljito pregledati in po potrebi revidirati ter v evropsko delovno pravo bolje vključiti vprašanje uveljavljanja; v zvezi s tem pozdravlja najnižje standarde inšpekcije v direktivah, ki zadevajo določene skupine delavcev, ki jih je predlagala Komisija; poudarja, da je treba vlogo inšpekcij dela in socialnih partnerjev v okviru zadev v zvezi s socialnim področjem in področjem zaposlovanja upoštevati tako, da bo omogočena učinkovita zaščita;

48. poziva države članice in Komisijo, naj spodbuja prostovoljno uvajanje višjih standardov dela v podjetjih z uvedbo brezplačnih oznak, ki bodo priznane na nacionalni in na evropski ravni, o spoštovanju socialnih pravic;

49. opozarja, da začnejo v nekaterih državah članicah otroci delati še pred 14. letom; meni, da je treba okrepiti vlogo inšpektorjev za delo in stopnjevati akcije za preprečevanje otroškega dela; poziva Komisijo, naj na evropski ravni uvede posebne kampanje inšpekcij in nadzora s posebnim poudarkom na delovnih pogojih mladih, zlasti mladih migrantov;

50. poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo, da so postopkovne pravice in pravice uveljavljanja, kot so tiste, navedene v predlogu direktive o ukrepih za lažje uresničevanje pravic, podeljenih delavcem v okviru prostega gibanja delavcev, dostopne vsem delavcem;

51. v zvezi z mobilnimi delavci meni, da je pomembno, da smejo nacionalni inšpekcijski organi za delo – in organizacije zaposlenih, kjer je to ustrezno,– opravljati inšpekcije v vseh primerih, v katerih se jim to zdi potrebno; ugotavlja, da morajo države članice na svojem ozemlju zagotoviti uvedbo učinkovitih kontrol in nadzornih mehanizmov, da bi preverjale in spremljale spoštovanje določb in predpisov ustreznih direktiv;

52. poziva Komisijo, naj oblikuje in državam članicam posreduje smernice o najboljših praksah ter omogoči sodelovanje in izmenjavo informacij med njimi, da bodo lahko bolj učinkovito pregledovale in nadzorovale dejavnosti agencij za posredovanje začasnega dela; poudarja, da bi morale države članice povečati obseg svojih celovitih inšpekcij agencij za posredovanje začasnega dela in razmisliti o uvedbi ukrepov, v okviru katerih bi od teh podjetij lahko zahtevali certifikat in obvezno prijavo;

53. brez poseganja v načelo subsidiarnosti poziva Komisijo, naj predlaga zeleno knjigo, ki bo podpirala vlogo inšpektorjev za delo in določila standarde EU za inšpekcije dela ter enotne zahteve za usposabljanje na tem področju, pri tem pa upoštevala razlike med nacionalnimi trgi dela;

54. poziva Komisijo, naj opredeli boljše načine za spopadanje s primeri socialnega dampinga v EU in naj pripravi ustrezne instrumente v zvezi s tem;

o

o o

55. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji in nacionalnim parlamentom.